

Igen értékes előadások hangzottak el a biogeográfiai, a geológiai, a geomorfológiai, a hidrológiai, a talajtani, a tájhasznosítási, a városi és az ipari interpretálás problémaköreiből. Az előadások és az azokat követő viták szakmai színvonala igen magas volt.

Jelentős eredmény volt, hogy a külföldi neves szakemberekkel és intézményekkel felvehettük a kapcsolatot. Őszinte érdeklődést tapasztalhattunk részükről hazánk és szakmai munkánk iránt.

A szimpozium befejező részében az 1968-ban Lausanneban megrendezésre kerülő nemzetközi fotogrammetriai kongresszus légifénykép-interpretálási témaköreit vitatták meg.

Dr. Mike Zsuzsa

Néhány javaslat a maggazdálkodás megjavítására

DR. MARJAI ZOLTÁN

A maggazdálkodás ésszerűen kétféle rendszerben történhet: az egyik a magtermelő állományokon nyugvó, külterjes és megosztott — hagyományos —, a másik a plantázs rendszerű, központosított nagyüzemi maggazdálkodás. Jelen alkalommal a *hagyományos rendszerű maggazdálkodással* szeretnék foglalkozni általános gazdálkodási szempontból.

Az új gazdasági mechanizmus alapkoncepciója a rentábilis gazdálkodás. Erdészeti viszonylatban a rentabilitást két irányban kell érvényesíteni. Egyrészt tekintettel kell lenni a mára, másrészt *mai tevékenységünkkel meg kell vetni az alapját annak, hogy a jövőben, a vágásérettségi korra maximális eredményt érhessünk el.*

A távlati eredményesség legegyszerűbb módja, útja a maggazdálkodás megjavítása. Ennek révén érhetünk el a jelenben alkalmazott minimális befektetéssel maximális hozam-, vagy érték-többletet a letermelés időpontjára. A fajták, származékok, egyáltalán a szaporítóanyag helyes megválasztása, illetve biztosítása kapcsán egy adott termőhelyen igen jelentős többlethozamhoz juthatunk anélkül, hogy ennek érdekében a továbbiakban bármit is tennénk.

Alátámasztásul példaként az erdeifenyőt hozom fel. Egy ha erdeifenyő erdősítéshez átlagosan 12 000 db csemete szükséges. Ez 1 ár területen 250,— Ft/kg-os egységáru, 1 kg mag felhasználásával megtermelhető. Ha az elő- és véghasználati fatömeget 200 m³-nek veszem és szerényen számolva 500 Ft/m³-es egységárral, akkor az egy ha erdő hozama 100 mFt. Ehhez képest a magráfordítás 250,— Ft, azaz a hozam 0,25%-a (0,50 m³ ára).

A 250,— Ft-os egységáru magot tobozfelvásárlással kb. önköltségi áron használjuk fel. Ha a tobozt szervezett és szakirányított munkacsoporttal, munkabéres megoldásban gyűjtjük be, akkor az önköltség kétszeresére, de esetleg háromszorosára emelkedhet.

Nézzük, milyen többlethozamot, illetve értéket kell az így gyűjtött magnak biztosítania ahhoz, hogy a megemelkedett költség megtérüljön. Kétszeres begyűjtési ár esetén 1 m³ (0,5%-os), háromszoros ár esetén 1,5 m³ (0,75%-os) fedezi a többletkiadást.

De számoljunk az amortizációval is. Tegyük fel, hogy állományainkat 750 Ft/kg egységáru maggal, a jelenlegihez képest háromszoros áron, tehát hektáronként 500 forinttal drágábban létesítjük. A vágáskort 80 évnek véve a kamat (5%-kal számolva) 2000 Ft-ra rúg, a többletráfordítás tehát összesen 2500 Ft. Ezt az összeget 5 m³ faanyag, vagy 2,5%-os érték egyenlíti ki.

Az eredmény még így is igen kedvező, ha figyelembe vesszük, hogy ennyi többletet a legóvatosabb genetikuskok is garantálnak. De gondoljunk csak a közönséges kocsányostölgy és szlavontölgy, vagy akác és árbocakác stb. állományaink közötti különbségekre.

Ha azonban valaki kockázatosnak tartaná a többlet-ráfordítás ilyen mértékét, olcsóbb, de szervezettebb megoldást is választhat. A soros tisztítás elterjedésével úgy szólván teljesen közömbös, hogy a menetközben kikerülő sorok milyen anyagból származnak. Még az is elképzelhető, hogy ezekbe a sorokba olcsón megnevelhető, esetleg vetéssel is erdősíthető idegen fajokat teszünk. Csupán a véghasználatig fennmaradó sorok genotípusára kell ügyelnünk. Bár a sorokat meg kell jelölni és azonos faj alkalmazása esetén elkülönített csemetenevelést, kezelést kell folytatni, csak a csemetemennyiség egyharmad-egynegyedénél kell figyelemmel lenni a genotípusra.

E számvetéshez még annyit tehetünk hozzá, hogy a mag-költségárfordítás más fajok esetében jóval alacsonyabb, mint az erdeifenyőnél. Az akác esetében pl. max 1 ezrelék.

A magot a csemetenevelésben egyszerű anyagként kezeljük, úgy mint a műtrágyát, növényvédőszert stb. Az elmondottakkal arra szerettem volna rámutatni, hogy ez a szemlélet mennyire hibás. A *mag potenciális anyag*, amelyik önmaga értékének meg-hatványozására képes. Magában hordja a nagyobb hozam lehetőségét, nem kell ennek érdekében visszatérően többször alkalmazni, mint a műtrágyát. A mag esetében súlyos hibákra vezet a mechanikus anyagszemlélet. A mag ökonomiai értelemben véve nem raktári anyag — mint a gömbvas —, ezért kivételes elbírálást kíván, legfőképp anyag-gazdálkodási szempontból. A mag genetikai minőségének biztosítása érdekében min-den gátló körülményt el kell háritani.

Ilyen gátló körülmény a korábban érvényben volt meglehetősen merev begyűjtési magár. A magnak nem lehet megszabott és egyöntetű begyűjtési ára, még bő termés esetén sem. Értékét a mindenkori ráfordítás kell meghatározza. Az elszámoló ár és a tényleges ráfordítás közötti különbség költségvetésileg kezelendő. Ez a megoldás lehe-tőséget nyújt a munkabéres begyűjtésre, a szakszemélyzet ellenőrzése alatt.

Mindezekből következők, hogy a magtermelési ágazat begyűjtési költségtenyezői nem vonhatók bele a vállalati eredményességszámításba és prémiumértékelésbe. Csupán a mennyiségi terv teljesítése lehet szigorúan megkövetelt feladat.

A begyűjtési és elszámoló ár közötti különbség nem lehet a vállalat vesztesége, azt az erdőfenntartási alapról célszerű finanszírozni. *A begyűjtésnél adott esetben vállalni kell az időért is.*

Ha mindezeket a feltételeket megteremtjük, akkor megadjuk a lehetőséget arra, hogy az erdőgazdaság területén előforduló legszebb állományok kerüljenek tovább-szaporításra. Egyúttal kizárjuk azt, hogy a magtermelési ágazat öncélú nyereszkesedést folytatva túlhaltsa a kedvező mérlegű fajok begyűjtését, a ráfizetésekét pedig elha-nyagolja és emiatt egyik oldalról dömping, a másik oldalról pedig aggasztó és kihatásai-be, sok esetben veszélyes hiány keletkezzék.

A javaslat alkalmazása esetén a társerdőgazdaságok közötti értékesítés csak elő-zetes megrendelés alapján képzelhető el. Annak érdekében viszont, hogy a rászoruló ezt csak a végső esetben vegye igénybe, másrésről, hogy a vállalatok az indokolt meg-rendeléstől ne zárkozzanak el, részükre a rezsivel kiegészített teljes ráfordítás, továbbá az elszámoló ár 20%-ának megtérítése indokolt. Exportot csak abban az esetben vállal-hat az erdőgazdaság, ha a társerdőgazdaság megrendelését is maradéktalanul ki tudja elégíteni.

Ha egy erdőgazdaság nem egy bizonyos fajta (pl. zselicségi ezüsthárs) elterjesztése céljából, hanem természetesen hiány miatt tesz megrendelést, célszerűnek látszik annak megkövetelése, hogy ezt a szándékát a főhatóságnak, mint ellenőrző szervnek előre bejelentsen. Ha a bejelentés nem állja meg a helyét, a Főigazgatóság megtorlást alkal-mazva elejét veheti a magbegyűjtés kényelemből történő elhanyagolásának.

A javasolt intézkedések lehetőséget adnak a genetikai szempontok érvényesíté-sére, ugyanakkor pedig vállalati önálló gazdálkodásra is ösztöklének. Ez utóbbit külö-nösen az erdeifenyő esetében tartom fontosnak. Amióta ugyanis a ráckevei magtároló fennáll, a kevésbé rentábilis erdeifenyő magbegyűjtéséről többé-kevésbé leszoktunk és a kényelmesebb központi ellátásra támaszkodtunk. Pedig meggyőződésem az, hogy több éves viszonylatban ebből a fajból sem szorulunk importra.

Végül még meg kell említeni a magkezelési és tárolási költségek hovatartozását. Erre nézve azt javasolom, hogy változatlanul maradjanak tervezett és elszámoltatott költségek, azonban *ne a mag-, hanem a csemetetermelési ágazaton* szerepeljenek. Így, ha valaki több gondot fordít — több költséggel — magjának minőségére, kevesebb magot kell elvessen, ami a csemetekerti anyagfelhasználás csökkenésével jár. Ha az olcsóbb, vagy hanyagabb kezelést vállalja, illetve választja, akkor a magasabb anyag-felhasználásban látja kárát.

Д-р З. Марьян : НЕКОТОРЫЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОБ УЛУЧШЕНИИ СЕМЕННОГО ХОЗЯЙ-СТВА.

С семенами древесных пород обращаются как с простым материалом несмотря на то, что они спо-собны умножить свою ценность. Сбор семян с большей продуктивности насаждений, полученных из этих семян. Затраты на хранение и обработку семян целесообразно учитывать среди затрат по выращиванию семян, потому что затраты на хранение окупаются благодаря использованию меньшего количества семян.

D. Marjai Z.: EINIGE VORSCHLÄGE ZUR VERBESSERUNG DER SAATGUTWIRTSCHAFT.

Die Baumsamen werden als ein gewöhnliches Material behandelt, obwohl sie instande sind, ihren eigenen Wert zu vervielfachen. Die Mehrkosten der aus genetischen Gesichtspunkten durch-geführten Saatguterzeugung bzw. Samenernte werden durch den grösseren Holzertrag reichlich er-setzt. Es wäre zweckmässig, die Kosten der Aufbewahrung und Behandlung des Saatguts bei den Kosten der Forstpflanzenanzucht zu verrechnen, da die teurere Aufbewahrung durch einen klei-neren Samenverbrauch ausgeglichen wird.